

Sinirengasmustekalan (Blue-Ringed Octopus) kanssa flirttailu (taas kerran)

Kaikki kokevat seikkailua, on se sitten syväasukellusta, vedenalaisen luonnon tutkimista tai nauttia läheistä kohtaamista myrkyllisten, mutta niin kauniiden olidoiden kanssa. Kuten Elizabeth Cookin ja Robert Yinin hurma sinirengasmustekalaan (blue-ringed octopus): Alert Diver III 2005, hän viihdytti meitä hienolla kertomuksella tämän olion hengenvaarallisesta kauneudesta. Tämä tarina muistuttaa meitä myös niistä syistä, joiden vuoksi matkustamme maailman eri puolille sukeltamaan ja nauttimaan luonnon vaarallisista nautinnoista.

Kapalai on kaunis, todella viehkeä paikka, jota on joskus kutsuttu "unelmaksi taivaan ja veden välillä." Se kohoo odottamatta, kuten illuusio CELEBES merestä, yhtenä Malesian saarena. Eleganttien veden päällisten majojen katot keinuvat kuninkaallisesti tolppien päällä turkoosin, kaloja täynnä olevan veden yläpuolella. Kun veneeni tuli lähemmäs, en kyennyt olla ajattelematta, "Tämä on arkkitehdin unelma."

Ilmestyksestä huumaantuneena, mietin, pitäisikö minun kiirehtiä laituriin ja tutkia tätä veden päällä olevaa kylää, vai yksinkertaisesti hypätä laidan ja alkaa tutustuminen paikalliseen kalayhdyskuntaan. Valitsin sulavan saapumisen ja ystävällinen, hymyilevä henkilökunta auttoi minut laituriin, keräsi tavaran i ja ohjasi minut omaan majaan.

Vedenalainen yöelämä

Kolmekymmentä minuuttia myöhemmin, varusteet valmiina ja sukelluslamput kädessä divemaster ja minä menimme veteen auringonlaskun tsekkaussukellukselle. Kiersimme pohjaan kaivautuneen uneliassilmäisen krokotiilikalan ympärillä, jonka jälkeen tiputtauduimme alas 14 metristä seinämää täynnä korallia, meriviuhkoja ja korallipalasia, kaikki kolme toimien kotina ravuille, kobioille ja dragoneteille.

Pysähdyimme riittävän pitkään antamaan kunnianosoituksen paritteleville mandriinikaloille koristeellisissa, kuninkaallisissa väreissään. Tunnistimme helposti urokset, jotka ovat kaksi-kolme kertaa naaraiden kokoisia. Neljä tai viisi naarasta liihotteli sisään ja ulos korallipalasisa yksittäisen koiraan ajaessa niitä takaa. Se oli kuin ne olisivat leikkineet rosvoa ja poliisia. Kun uros oli "merkkannut" kiinnostuneen naaraan nousivat ne metrin verran ylöspäin, vapauttivat munat ja sperman, palasivat sitten nopeasti leikkinsä turvaan raunioille.

Jatkoimme ohi ison, kunnioitusta herättävän mustekalan kietoutuneena suuren korallin päällä. Se ei näyttänyt lainkaan häiriintyvän läsnäolostamme. Valomme keksivät räikeän Clown Frogfishin kävelevän punaisen kuorutetun sienellä. Siinä katsellessamme se koitti hännätä illallisen syöntietäisyydelle.

Yhdellä liikkeellä se näytteli houkuttelevalta, avasi leukansa uskomattoman avoimiksi ja napsautti ne kiinni. Koko tapahtuma oli niin nopea, että lähistöllä olleet eläimet jatkoivat hermostumatta asioitaan. En ollut varma, saiko se ruokapalansa vaiko ei. Aivan liian nopeasti divemaster käänsi meidät ympäri ja etenimme takaisin laiturille. Pääni oli täynnä mahdollisia valokuvia seuraavaksi aamuksi ja olin lopulta valmis nukkumaan.

Seuraava aamu

Aurinkon noustessa nostin komeat, lattiasta-kattoon ulottuvat puiset verhot, jotka tekivät majani takaseinän.

Avatessani etuoven tunsin lämmön, jonka nouseva aurinko valuttaa yli kovan puulattian. Työskentelin kamerani kanssa ja mietin Kapailin, joka monta vuotta sitten oli pieni saari jossa oli harvakseltaan kasvillisuutta, olemassaoloa. Se on osa Ligitan riuttaa, laajamittainen riuttasysteemi, joka rajautuu syvälle Celebes mereen. Aikojen kuluessa saaren kasvillisuus on kadonnut ja eroosio on pienentänyt sen tämän päivän pienen pieneksi vedenalaiseksi hiekkasteeksi. Toisinaan laskuveden aikaan saarella pystyy kävelemään. Veden noustessa vedenalaisista hiekkasärkistä tulee kuitenkin nuorten BLUE-SPOTTED RIBBONTAIL-rauskujen päiväkot.

Sukellusparini saapui CELEBES merelle, paikallisen live-a-boardin, kautta. Keskustelimme riutoista ja merieläimäistä, joita veneellä olleet olivat viime päivinä nähneet. Muiden ihmeiden joukossa hän mainitsi löytäneensä Sinirengas mustekalaparin (blue-ringed octopus) parittelemassa. En rekisteröinyt kyseisen näyn harvinaisuutta. Ainoa seikka, jonka sinirengas mustekalasta muistin oli, että se saattaa olla melko tappava.

Vietimme muutaman päivän perehdyttäen itseämme kannenalaisella merielämällä. Nautimme myös venesukelluksista useille Kapalain ympärillä oleville riutoille. Vierailut läheiseen "Paratiisiin" antoivat meille mahdollisuuden ottaa valokuvia merihevosista sekä herkuttelemaan eksoottisella kokoelmalla takkuisia kalajonoja, merihyönteisiä, mosaiikkikuvioisia snake eelejä sekä muita tuntemattomia mutaeläimiä. Jätimme väliin mahdollisuuden mennä läheiselle Sipadanille, jossa on jättiläiskilpikonnia, jackseja sekä barakudia ainoastaan, koska olimme tehneet siellä useita sukelluksia edellisillä matkoillamme.

Valitsimme sen sijaan "Laiturin", joka paremmin tunnetaan Seaventures Resortina, puhdistettuna öljylaiturina, joka on remontoitu sukeltajille. Laituri tarjosi meille oman ainutlaatuisen merieläimistön, sisältäen keltaisen, pääni kokoisen, FROG FISHin sekä elegantin BAT FISHin, joka asetteli itsensä vajonneen päällysrakenteen sisään.

Tappava vierailija

Sukellettuamme useita päiviä, keksi sukellusparini toisenkin sinirengas mustekalan. Hän oli haltioissaan. Tarmokkailla käsimerkeillä hän rohkaisi minua menemään lähelle ja vielä lähemmäs tätä myrkyllistä pikkuoliota. Päämäärä, jonka selvästi ymmärsin, oli käyttää minua ihmismittana ja laittaa pääni tämän pienen mustekalan viereen. Olin kiitollinen ja katselin pienen 15-senttisen haltijan naputtelevan lonkeroitaa, etsivän pieniä äyriäisiä ja kalastavan raunioiden onkaloista.

Koska sinirengas mustekalan tiedetään olevan erittäin myrkyllinen (vaikkakaan ei aggressiivinen), seurasin tarkasti sen liikkeitä, nopeutta sekä notkeutta. Kunnioitin eläimen mahdollista tappavuutta.

Ystävänä otti mustekalasta useita kuvia ennenkuin se luikerteli halkeamaan. Sukellusparini kertoi minulle myöhemmin, että sukellettuana 40 vuotta ja tuhansia sukelluksia hän oli törmännyt sinirengas mustekalaan vain muutamia kertoja. Kuunnellessani häntä ajattelin, että saattaa olla etten näe sellaista enää koskaan.

Romanttinen mahdollisuus

Päivien kuluessa minä hakeuduin yhä enemmän kohti laiturin alla olevaa sepelirinnettä, jättäen veneet ja aikataulut muille. Päätin, että oli aika kuvata kaunis ja haastava Mandarin Fish. Otin kamerani ja liikuin rinnettä alas kohti "Mandarin Palacea." Valitsin kohdan ja järjestin suuntani kohti pientä soppea suuren korallin juurella. Keskityin, kaikki vaistoni suunnattuna kohteeseeni, ja yritin saada lähikuvan Mandarin kalojen tanssista hajanaisen sepelin yläpuolella.

Muutamien kuvien ja sinnikkään tarkkaavaisuuden jälkeen näin liihottelevaa, liukuvaa liikettä maskini sivulla.

Keskityin silti Mandarin fisheihin, jättäen häiriötekijän huomioimatta. Sitten näin jälleen liihottelua ja jätin sen uudestaan huomioimatta. Se liikkui alaspäin "oheistutkaani". Häiriinnyin ja käännyn heiluttaakseni sen pois. Vedin pääni takaisin.

Yllätyksekseni näin pienenmustekalan jolla oli loistavat, tähtikuvioiset siniset renkaat.

Melkein jäykistyin jännityksestä. Käänsin kamerani kohti mustekalaa. Vapisevin käsin säädin salamavalojani jäljittäen samalla mustekalaa silmäkulmassani. Katsoin etsintä, tarkistin kuvan ja vedin sitten pääni takaisin ja tuijotin, silmät suurina, kameran yli. En tuijottanut vain yhtä sinirengas mustekalaa, vaan kahta! Ne näyttivät äärimmäisen rakastuneilta: uros oli lonkero tukevasti naaraan ympärillä.

Sykkeeni nopeutui. Mieleni pomppi unohtaen samalla kertaa kaiken mitä tiesin valokuvauksesta. Kuinka paljon filmiä on jäljellä? Oliko salamavalojen kulmat oikeat? Mikä f-luku minulla oli käytössä? Olivatko nuo pikkuotukset tarkasti kuvassa?

Kuvasin melkein refleksinomaisesti ja pakotin itseni kärsimättömästi odottamaan salamavalojen lataantumista kuvien välissä – elämäni pisimpiä sekunteja. Yksi kuva, kaksi, kolme. Sinirengasmustekala pysyi luonani. "Vielä yksi kuva, yksi vaan," rukoilin. "Hei! Tule pois sieltä kiven takaa!", sanoin itselleni toivoen otusten liikkuvan.

Ne liukuivat uskomattomasti suoraan minua kohti, mutta heittäytyi epäluuloisesti sivulle. Otin taas kuvan ja sain viimeisen mahdollisuuden ennenkuin ne liukuivat pieneen Mandarin Fishin vartioimaan luolaan. Tunsin varmuutta ja tyytyväisyyttä, että ainakin yksi kuvista olisi hyvä. Hengitin syvään ja potkin raunioilta pois päin.

Pintautumisen jälkeen en malttanut odottaa että saisin kertoa hyvästä onnestani sukellusparilleni, joka pintautui vähän matkan päästä. Hän ja divemaster eivät halunneet edes kuulla koko tarinaani; he tahtivat vain tietää, missä mustekala oli. Ja he menivät takaisin veteen, käytännöllisesti katsoen ennenkuin he saivat kameroiden suojakotelot takaisin paikoilleen. Ikävä kertoa, mutta he eivät koskaan löytäneet parittelevia tai edes yksinäistä sinirengasmustekaloja koko vierailumme aikana.

Useita kuukausia myöhemmin, mietiskelin kokemuksiani kauniilla Kapalailla. Oli vaikea muistaa tarkasti kaikkia 38:aa tekemääni sukellusta. Aikanaan muistin kyllä kokemani aiheuttaman jännityksen.

Mutta rehellisesti sanoen en kyennyt näkemään parittelevia mustekaloja silmiäni edessä. Olisiko Kapalain elegantti taikuu pystynyt muodostamaan mieleeni illuusion? Rauhoittelin itseni ja otin diani esiin vielä kerran.

Turvallisuusvinkkejä vedenalaisille valokuvaajille

Muista hengittää. Noudata aina sukelluksen "kultaista sääntöä": älä koskaan pidätä hengitystäsi. Hengityksen pidättäminen saattaa aiheuttaa vakavan, jopa fataalin keuhkojen yllälajenemisvamman. Harjoittele nostetaitojasi. Jo käytännön syistä ovat mainiot nosteenhallintataidot valokuvaajalla tärkeitä. Pitäessäsi itsesi riutan yläpuolella et vahingoita kameraasi, riuttaa sekä eläimiä, kuten NUDIBRANCH, merivuokkoja sekä muita hitaasti liikkuvia eläimiä. Hyvä nosteenhallinta varmistaa myös, etteivät räpyläsi nosta hiekkaa ylös. Se on häiritsevää muille valokuvaajille sekä lisää omiin valokuviisi taustahajontaa.

Varo ylikuormittamasta itseäsi - vedenalainen valokuvaus on luultavasti vaativinta valokuvausta. Koska virheiden teko saattaa viedä hengen pinnan alla, on sukeltajien oltava täysin varmoja sukeltajina ennenkuin he lisäävät kameran lisäpainon sukellusvarusteisiinsa sekä valokuvauksen mukanaan tuoman ylimääräisen ajattelun ja sen mukanaan tuomat häiriötekijät.

Tarkkaile itseäsi. Tee painemittarin tarkkailusta vieläkin säännöllisempi tapa. Aseta itsellesi tiukka ilmaraja ja noudata sitä. Kun sitten saavutat 50 barin rajan, tulee se valashai kohdalle. Tällöin tarvitaan todellista kurinalaista mielenlujuutta noudattaa suunnitelmaasi. Mutta sinun ja parisi elämä saattaa riippua siitä.